

THỜI SỰ TÔN GIÁO

**VÀI NÉT VỀ CHUYẾN TÔNG DU THỨ BA TỚI
NƯỚC ĐỨC CỦA GIÁO HOÀNG BENEDICTO XVI**

Từ ngày 22 đến ngày 25 tháng 9 năm 2011 Giáo hoàng Benedicto XVI của Giáo triều Roma đã thực hiện chuyến tông du 4 ngày đến Cộng hòa Liên bang Đức, quê hương của Ngài. Đây là chuyến tông du thứ 21 ngoài Italia của Joseph Ratzinger trên cương vị Giáo hoàng và là chuyến tông du thứ 3 của Ngài tới nước Đức sau các chuyến đi vào năm 2005 nhân dịp Ngày Giới trẻ thế giới ở Koln và vào năm 2006 tới Baravia. Theo Linh mục Federico Lombardi, Giám đốc Văn phòng báo chí Tòa Thánh tại cuộc họp báo ngày 16 tháng 9 năm 2011 giới thiệu về chuyến tông du này, đây là một chuyến đi “rất phong phú và rất bận rộn”, ngoài các chương trình lễ tân ngoại giao, Benedicto XVI sẽ tới thăm ba giáo phận và Quốc hội Đức cùng với khoảng 17-18 bài diễn văn và đây được coi là một trong những chuyến tông du “có nhiều bài diễn văn nhất” sau cuộc hành hương Thánh địa vào tháng 5 năm 2009. Chủ đề của chuyến tông du nước Đức lần này là: “Ở đâu có Thiên Chúa, ở đó có tương lai”. Đây là câu nói được trích từ bài giảng của Giáo hoàng Benedicto XVI tại đền thờ Mariazell ở nước Áo khi Ngài viếng thăm nước này vào năm 2007. Theo lời Linh mục Federico Lombardi, sở dĩ Giáo hoàng Benedicto XVI chọn câu nói này

làm chủ đề cho chuyến tông du là vì Ngài muốn nhắc nhở đến vị trí tối thượng của Thiên Chúa và sự nâng đỡ của Người đối với nhân loại trước những thách đố của thế giới⁽¹⁾. Trong cuộc trả lời phỏng vấn trên Đài Phát thanh Vatican ngày 21 tháng 9 năm 2011, trước ngày Giáo hoàng tới nước Đức, Sứ thần Tòa Thánh Vatican tại Berlin, Tổng giám mục Jean-Claude Périsset đã nói rằng, nước Đức “giống như các xã hội Phương Tây khác, nơi mà Đức Tin dường như không còn chỗ đứng nhiều, ngay cả giữa lòng Giáo hội Công giáo”⁽²⁾. Theo vị Tổng giám mục này, “những giáo dân dự lễ Chúa Nhật thường xuyên chỉ chiếm khoảng hơn 15%. Dù vậy, ngay cả những người xưng mình là thành viên của một Giáo hội thì 1/3 là Công giáo, 1/3 là Tin Lành và 1/3 nói mình không thuộc tôn giáo nào cả”⁽³⁾.

Chuyến tông du 4 ngày trên đất nước Đức với một chương trình dày đặc các sự kiện đã làm cho vị Giáo hoàng 84 tuổi

1. Xem: *Đức Thánh Cha tông du nước Đức lần thứ ba: Dấu chỉ của tương lai*. <http://hdgmvietnam.org/22.09.2011>.
2. *Đức Thánh Cha tông du nước Đức lần thứ ba: Dấu chỉ của hiệp nhất*. <http://hdgmvietnam.org/23.09.2011>.
3. *Đức Thánh Cha tông du... Dấu chỉ của hiệp nhất*. Web đã dẫn.

này đôi khi có vẻ mệt mỏi, nhưng trong các bài diễn văn của mình Ngài luôn cảnh báo rằng, tình trạng vô thần và sự thờ ơ của tôn giáo đã phá hoại nền tảng đạo đức của xã hội và khiến cho các thành viên yếu nhất gặp phải những nguy cơ mới. Tuy đây là chuyến thăm quê cha đất tổ lần thứ 3, nhưng lại là chuyến thăm chính thức cấp nhà nước lần đầu tiên. Giáo hoàng Benedicto XVI đã được Tổng thống Đức Christian Wulff và Thủ tướng Đức, bà Angela Merkel đón tiếp tại sân bay Tegel ở thủ đô Berlin với 21 phút đại bác chào mừng. Đây là nghi thức ngoại giao cao nhất dành cho các nguyên thủ quốc gia. Ngay sau khi đặt chân đến nước Đức trong chuyến viếng thăm chính thức cấp nhà nước lần đầu tiên này, Giáo hoàng Benedicto XVI đã nói với các nhà lãnh đạo chính trị, các nhà lãnh đạo các tôn giáo cùng với các Kitô hữu và qua các phương tiện truyền thông đại chúng với tất cả người dân Đức rằng, Ngài đến đây để “gặp gỡ mọi người và nói về Thiên Chúa”⁽⁴⁾. Trong buổi lễ chào đón ở Phủ Tổng thống (lâu đài Bellevue) tại thủ đô Berlin, Giáo hoàng Benedicto XVI nói rằng, việc bác bỏ các giá trị tôn giáo và coi đó là những gì chẳng liên quan sẽ “cắt đứt nền văn hóa của chúng ta”⁽⁵⁾.

Ngoài lễ đón chính thức cấp nhà nước cùng cuộc hội đàm với Tổng thống Christian Wuff tại Phủ Tổng thống và cuộc tiếp kiến Thủ tướng Angela Merkel tại trụ sở Hội đồng Giám mục Đức, sự kiện chính ở Berlin trong ngày viếng thăm đầu tiên của Giáo hoàng Benedicto XVI (ngày 22 tháng 9 năm 2011) là cuộc viếng thăm Quốc hội Đức theo lời mời của ông Norbert Lammert, Chủ tịch Quốc

hội. Tại đây Ngài đã có bài phát biểu quan trọng trước các nhà lập pháp của nước này. Cần nói thêm rằng, trước khi cuộc viếng thăm Quốc hội Đức diễn ra một số nghị sĩ đã lên tiếng phản đối sự kiện này và tuyên bố họ sẽ rời phòng họp khi Giáo hoàng Benedicto XVI tới và phát biểu tại đây. Trên thực tế đã có hàng chục nghị sĩ tẩy chay Ngài tại cuộc viếng thăm này. Họ là những người thuộc Đảng Xã hội Dân chủ Đức, Đảng Xanh và những người thuộc lực lượng cánh tả. Theo những nghị sĩ này, việc Giáo hoàng, người đứng đầu Giáo hội Công giáo Roma tới thăm và phát biểu tại Quốc hội Đức đã vi phạm sự trung lập tôn giáo của Nhà nước. Trong khi đó tại Tòa án Quốc tế ở Hague (La Hay) đã có đơn kiện chính thức gửi Giáo hoàng và 3 giám mục của Giáo hội Công giáo Roma với những lời buộc tội các linh mục Công giáo phạm tội chống lại nhân tính. Tài liệu 80 trang này được soạn thảo bởi Trung tâm Bảo vệ các quyền hiến pháp và Liên hiệp Các nạn nhân bị các linh mục Công giáo lạm dụng tình dục. Còn những người ủng hộ cuộc viếng thăm Quốc hội Đức của Giáo hoàng lại cho rằng, Ngài là người đứng đầu Nhà nước Vatican và có quyền được mời tới Bundestag (tức Quốc hội của Cộng hòa Liên bang Đức). Linh mục Federico Lombardi khẳng định: “Chính vị Chủ tịch đã mời Đức Thánh Cha đến nói chuyện. Với tư cách là khách mời, Đức Thánh Cha sẽ đến đó và đọc diễn văn, lễ dĩ nhiên cho những ai muốn nghe Ngài và muốn đón

4. John Thavis. *Tổng kết chuyến tông du của Đức Thánh Cha tại Đức (22-25 tháng chín 2011)*. Catholic News Service, 25-9-2011. <http://hdgmvietnam.org/26.09.2011>.

5. John Thavis. Bài đã dẫn.

nhận bài diễn văn này với lòng kính trọng⁽⁶⁾. Cần biết rằng, Chủ tịch Quốc hội Đức là một người Công giáo thuộc Đảng Liên minh Dân chủ Kitô giáo (CDU). Còn Tổng giám mục Berlin, ngài Rainer Maria Woelki lại nhấn mạnh rằng, nước Đức là một nước dân chủ, tôn trọng tự do ngôn luận. Trước khi chỉ trích, nên chờ nghe bài diễn văn của Giáo hoàng đã. Mặc dù có sự phản đối của một số nghị sĩ, bài diễn văn của Giáo hoàng tại Quốc hội Đức được đa số các nghị sĩ tán đồng.

Trong bài phát biểu của mình, Giáo hoàng Benedicto cho rằng, niềm tin vào Thiên Chúa là nền tảng cho sự tiến bộ của Phương Tây về luật pháp, công bằng xã hội và các quyền con người qua nhiều thế kỉ. Theo Ngài, Đức Quốc Xã là một minh họa cho thấy, nếu không có công lí, nhà nước sẽ trở thành “một băng cướp có tổ chức cao, có khả năng đe dọa cả thế giới và dẫn đưa thế giới đến bờ vực thẳm... Hôm nay với những cơ hội chưa từng có để thao túng con người, mối đe dọa thậm chí còn kinh hoàng hơn⁽⁷⁾.”

Ngay sau khi rời Quốc hội Đức, Giáo hoàng Benedicto XVI đã có cuộc gặp gỡ các đại diện của cộng đoàn Do Thái giáo Đức. Tại đây Ngài lại nhắc đến “Triều đại khủng bố” của Đức Quốc Xã và coi Adolf Hitler là một thần tượng ngoại giáo, kẻ được gán cho là “Đấng Toàn năng” muốn chiếm chỗ của Thiên Chúa trong Kinh Thánh.

Tại Thánh lễ đồng tế được tổ chức tại sân vận động Olympia Berlin vào lúc 18h30 cùng ngày với khoảng 70.000 người tham gia, Giáo hoàng Benedicto XVI đã kêu gọi mọi người hãy hiểu biết về Giáo hội của Ngài nhiều hơn nữa, đó là một sự hiểu biết vượt lên các tranh cãi hiện nay,

vượt lên các thiếu sót của các thành viên trong Giáo hội Công giáo Roma.

Liên quan đến những lỗi lầm của các linh mục phạm tội lạm dụng tình dục ở Đức, trên chuyến bay từ Roma đến Berlin, Giáo hoàng Benedicto XVI đã chia sẻ với các phóng viên báo chí rằng, Ngài hiểu cảm xúc của những người Công giáo Đức đã rời bỏ Giáo hội Công giáo vì những tiết lộ về việc lạm dụng tình dục của các giáo sĩ và Ngài kêu gọi những người này hãy quay lại với Giáo hội và hành động chống lại những tội ác như thế “từ bên trong Giáo hội”. Cuộc gặp gỡ sau đó của Giáo hoàng với 5 nạn nhân bị lạm dụng tình dục ở Erfurt, thủ phủ của Thuringen thuộc Đông Đức cũ, theo Vatican, đã làm cho Ngài “xúc động và rất bàng hoàng⁽⁸⁾.”

Ngày thứ hai của chuyến tông du nước Đức, ngày 23 tháng 9 năm 2011, sau khi tiếp kiến lãnh đạo cộng đoàn Islam giáo Đức tại Tòa Sứ thần, Giáo hoàng Benedicto XVI đã đáp máy bay tới Erfurt, nơi có tu viện Dòng Augustino, cũng là nơi mà Martin Luther đã thụ phong linh mục vào năm 1507 và sống một thời gian từ 17 tháng 7 năm 1505 đến năm 1508 sau những năm học tại đại học Erfurt (1501-1505). Tại đây Giáo hoàng đã có cuộc gặp gỡ Hội đồng Giáo hội Tin Lành Đức (Giáo hội Luther) và dự buổi cầu nguyện đại kết. Tại cuộc gặp này Ngài đã cầu nguyện cho sự hiệp nhất Kitô giáo và nói rằng phong trào đại kết hiện nay đang phải đối mặt với mối đe

6. Đức Thánh Cha tông du nước Đức lần thứ ba: Dấu chỉ của tương lai. Web đã dẫn.

7. John Thavis. Bài đã dẫn.

8. John Thavis. Bài đã dẫn.

doạ từ cả trào lưu thế tục hóa lẫn não trạng chính thống cực đoan Kitô giáo. Ngài đặt câu hỏi: “Thiên Chúa ngày càng bị đẩy ra khỏi xã hội chúng ta... Chúng ta có chịu khuất phục trước áp lực của thế tục hóa và trở thành hiện đại bằng cách pha loãng đức tin hay không?”⁽⁹⁾. Khi nhận định về ý nghĩa của cuộc gặp gỡ những người lãnh đạo Tin Lành Đức lần này, Sứ thần Tòa Thánh tại Berlin, Tổng giám mục Jean-Claude Périisset nói: “Đối với tôi, chỉ riêng việc Đức Thánh Cha đi đến gặp các anh em Tin Lành tại chính nơi mà Ngài Luther tu trì và cũng là nơi Ngài lia bỏ Giáo hội để cổ vũ cho thị kiến cá nhân của Ngài quả thật là quá đặc biệt”⁽¹⁰⁾. Cần nhắc lại rằng, Giáo hoàng Benedicto XVI canh cánh trong lòng một điều là làm thế nào để người Công giáo và người Tin Lành xích lại gần nhau hơn sau gần 500 năm li khai. Năm 2017 sẽ là năm kỉ niệm 500 năm những biến cố của năm 1517, khi Martin Luther, một tu sĩ người Đức đã rời xa tín lí Công giáo. Với mục đích hàn gắn sự bất hòa giữa các tín hữu Công giáo và Tin Lành giáo, ngày 17 tháng 12 năm 2010 Giáo hoàng Benedicto XVI đã tiếp đón mục sư Munib Younan, Chủ tịch Liên hội Tin Lành thế giới tại Vatican. Ngày 24 tháng 01 năm 2011, cũng tại Vatican Ngài đã đón tiếp một phái đoàn Giáo hội Tin Lành Luther của Đức trong tuần lễ cầu nguyện cho sự hợp nhất các Kitô hữu.

Ngày 24 tháng 9 năm 2011, ngày thứ ba của cuộc viếng thăm nước Đức, buổi sáng sau khi chủ sự Thánh lễ đồng tế tại Quảng trường nhà thờ chính tòa Erfurt, Giáo hoàng đã rời thành phố này để tới Freiburg-Brisgau, một giáo phận tập trung đông tín đồ Công giáo. Trong hai

ngày còn lại của chuyến tông du này (ngày 24 và 25 tháng 9 năm 2011) Giáo hoàng Benedicto XVI đã lần lượt có các cuộc gặp gỡ và tiếp kiến với cựu Thủ tướng Đức, ông Helmut Kohn, người có vai trò quan trọng trong quá trình thống nhất nước Đức; với đại diện của Chính Thống giáo Đức; Với Ủy ban Trung ương những người Công giáo Đức (ZDK), một ủy ban đóng vai trò then chốt trong sứ mạng tông đồ giáo dân ở Đức; với các tín hữu Công giáo Đức dân thân trong ủy ban này; với lãnh đạo Tòa án Hiến pháp Cộng hòa Liên bang Đức và cao điểm của những cuộc gặp gỡ này là đêm Canh thức cầu nguyện với giới trẻ của nhiều giáo phận trong toàn nước Đức được tổ chức tại Trung tâm triển lãm ở Freiburg; v.v...

Trong buổi gặp gỡ với các đại diện của Chính Thống giáo Đức, Giáo hoàng Benedicto XVI đã kêu gọi các Giáo hội Kitô giáo ở Đức cùng nhau lên tiếng bảo vệ cuộc sống con người “từ lúc thụ thai đến khi chết tự nhiên” và bảo vệ “hôn nhân giữa một người nam và một người nữ, chống lại bất kì giải thích sai lạc nào”⁽¹¹⁾.

Trong tất cả các cuộc gặp gỡ với các tín hữu Công giáo Đức trong chuyến tông du lần này, Giáo hoàng Benedicto XVI không đi vào chi tiết của các vấn đề tranh cãi đã chia rẽ các tín hữu Công giáo Đức, thí dụ như vấn đề độc thân của giáo sĩ Công giáo, vấn đề phong chức cho phụ nữ và giáo huấn của Giáo hội Công giáo về đồng tính luyến ái. Ngài chỉ nói về tầm quan trọng sống Tin Mừng và nêu

9. John Thavis. Bài đã dẫn.

10. Đức Thánh Cha tông du nước Đức lần thứ ba: Dấu chỉ của tương lai. Web đã dẫn.

11. John Thavis. Bài đã dẫn.

gương các vị Thánh của Đức như là mẫu gương của việc kết hợp mật thiết với Chúa Kitô, đúng như những gì Ngài đã tuyên bố khi vừa đặt chân đến nước Đức: đến để “gặp gỡ mọi người và nói về Thiên Chúa”.

Gặp gỡ với những người lãnh đạo Công giáo ở Freiburg ngày 24 tháng 9 năm 2011, Giáo hoàng Benedicto XVI đánh giá cao Giáo hội Công giáo Đức. Ngài nói: Giáo hội Đức rõ ràng là “được tổ chức một cách tuyệt vời”, và ngay sau đó Ngài lại đặt câu hỏi: “Nhưng đằng sau những cấu trúc ấy, liệu cũng có một sức mạnh tinh thần tương ứng hay không?”⁽¹²⁾.

Trong bài nói chuyện với giới trẻ Công giáo trong đêm Canh thức cầu nguyện ở Freiburg, Giáo hoàng Benedicto XVI nhấn mạnh rằng, nỗ lực của con người để kiến tạo một thế giới tốt đẹp hơn không bao giờ đủ, chỉ có đức tin vào Thiên Chúa mới vượt qua được “bóng tối và u ám” của sự đau khổ và cái ác. Nhấn mạnh vai trò của đức tin Công giáo, trong bài thuyết giảng trước khoảng 100.000 người tham dự tại Thánh lễ vào ngày cuối cùng của chuyến tông du, ngày 25 tháng 9 năm 2011 tại Freiburg, Giáo hoàng Benedicto XVI đã nói rằng, những người theo thuyết bất khả tri là những người còn loay hoay với vấn đề Thiên Chúa, nhưng họ vẫn gần Vương quốc Thiên Chúa hơn những

người Công giáo “theo thói quen”, những người mà đức tin chẳng chạm đến trái tim họ.

Cũng trong ngày này, tại cuộc gặp gỡ cuối cùng với những người Công giáo Đức tham gia vào các tổ chức Giáo hội, các phong trào giáo dân và đời sống chính trị hay còn gọi là những tín hữu Công giáo dân thân, Giáo hoàng Benedicto XVI đã chỉ ra rằng, cách tốt nhất mà Giáo hội Công giáo có thể ảnh hưởng đến xã hội là “loại bỏ tính trần tục của Giáo hội và đừng áp dụng các tiêu chuẩn của xã hội thế tục cho Giáo hội. Lịch sử đã chỉ ra rằng khi được giải thoát khỏi những gánh nặng về tổ chức và chính trị, chứng tá truyền giáo của Giáo hội sẽ ngời sáng hơn”⁽¹³⁾.

Chuyến tông du lần thứ 21 ngoài Italia của Giáo hoàng Benedicto XVI đã khép lại tại lễ tiễn ở sân bay Lahr, Cộng hòa Liên bang Đức. Theo xác nhận của Giám mục Zollstich, Chủ tịch Hội đồng Giám mục Đức, chi phí cho chuyến tông du này hết khoảng 30 triệu Euro. Toàn bộ số tiền này do Hội đồng Giám mục Đức đảm nhận. Còn phía Chính phủ Đức chỉ chi phí cho công tác đảm bảo an ninh./

Tuấn Linh

12. John Thavis. Bài đã dẫn.

13. John Thavis. Bài đã dẫn.